

OBČIANSKA ZODPOVEDNOSŤ A SPOLUPRÁCA

PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA OBDOBIE ROKOV 2010 – 2014

KULTÚRA

Vláda SR považuje kultúru za duchovný základ spoločnosti, ktorý je meradlom jej vyspelosti a súčasťou národnej identity. Zároveň chápe aj význam jej ekonomického potenciálu, ktorému sa v našich podmienkach zatiaľ neprisuduje adekvátny význam. Kultúrne odvetvia dosiahli v roku 2003 v rámci EÚ väčší obrat ako výroba automobilov a prispeli k HDP EÚ viac ako potravinársky, odevný či chemický priemysel. Práve kultúra môže v najbližších rokoch zohrať významnú úlohu pri ekonomickom, sociálnom i environmentálnom rozvoji našej krajiny a posilniť jej konkurencieschopnosť.

Čiastkové zmeny, ktoré sa v oblasti kultúry doteraz realizovali, boli síce v mnohých prípadoch významné, ale nevedli k vytvoreniu komplexného funkčného modelu. Chýbali jasne zafinancované ekonomické nástroje kultúrnej politiky, väzby medzi štátnou a regionálnou kultúrou, neboli stanovené kompetencie rezortu kultúry vo vzťahu k iným rezortom či politickému systému ako celku. Aj verejné financie určené na kultúru mali v posledných rokoch zostupnú tendenciu, čo malo negatívny vplyv na celý kultúrny sektor. Vláda SR bude presadzovať modernú, transparentnú a štruktúrovanú kultúrnu politiku, nadviaže na všetky pozitívne princípy vybudované v predchádzajúcich obdobiach, podporí optimálne vzťahy medzi kultúrou a ostatnými oblasťami, bude vytvárať adekvátnu kultúrnu klímu založenú na slobode, otvorenosti, tolerancii a kreativite, bude podporovať tvorbu, vznik nových hodnôt a diel, ako aj kultúrne hodnoty minulosti, prehľbovať medzinárodné väzby a spoluprácu v zmysle kultúrnej rozmanitosti a pluralizmu.

Vláda SR vypracuje Dlhodobé strategické priority kultúrnej politiky SR, ktoré budú rámcom pre rozvoj kultúry v nasledujúcom období.

Ekonomické, inštitucionálne nástroje a systémové riešenia

Hlavným cieľom vlády SR je zefektívnenie a rozšírenie systému viac zdrojového financovania kultúry s cieľom dosiahnuť súčinnosť medzi verejnými financiami a inými zdrojmi.

Vláda SR vytvorí podmienky pre efektívnejšie využitie finančných prostriedkov pre oblasť kultúry prostredníctvom štrukturálnych fondov a komunitárnych programov EÚ. Do operačných programov po roku 2013 zapracuje viac priorít pre kultúru (obnova kultúrneho dedičstva, rekonštrukcie a vybudovanie nových kultúrnych infraštruktúr, podpora vzdelávania a odbornej prípravy v rámci kultúrneho sektora, podpora partnerstiev medzi kultúrnym sektorom a ostatnými odvetviami). Úspešné projekty komunitárnych programov budú mať garanciu podpory spolufinancovania z dotačného systému MK SR.

Vláda SR podporí iniciatívy zamerané na kreativitu a vytváranie synergií medzi kultúrou, vzdelávaním a priemyslom a vytvorí špeciálny prierezový program štátnej podpory.

Vláda SR prehodnotí decentralizáciu v oblasti kultúry.

Vláda SR posilní právnú subjektivitu národných kultúrnych inštitúcií, zvýši ich autonómnosť a odbornú nezávislosť od politiky.

Vláda SR vytvorí podmienky na účinnú a transparentnú podporu neštátnej kultúry reštrukturalizáciou dotačného systému MK SR. Vymaní grantový systém spod netransparentného vplyvu záujmových skupín, zavedie zjednodušenie aplikačného procesu, prehľadnejšiu administráciu. Ako jeho súčasť zavedie kontinuálne financovanie vybraných kultúrnych projektov s celoeurópskym a medzinárodným dosahom.

Vláda SR navrhne novelu zákona, ktorou sa dvojpercentná dodatočná daň zmení na dobrovoľné príspevky, a navrhne transformáciu umeleckých fondov na nadácie. Zároveň bude hľadať účinné legislatívne a iné nástroje na podporu pôvodnej tvorby vo všetkých oblastiach umenia.

Ochrana kultúrneho dedičstva

Vláda SR vylepší legislatívne prostredie v oblasti kultúrneho dedičstva a pripraví strednodobé strategické materiály, ktoré stanovujú priority a ciele v oblasti rozvoja múzeí, galérií a knižníc, ako aj pamiatkového fondu.

Vláda SR bude realizovať projekty digitalizácie kultúrneho dedičstva a implementovať príslušné programy. Posilní postavenie knižníc ako centier vedomostí a poznania, využívajúc súčasné informačno-technologické možnosti. Zároveň podporí využívanie kultúrnych služieb pamäťových inštitúcií, múzeí a galérií na rozvoj cestovného ruchu.

Vláda SR zachová a obnoví pamiatky kultúrneho dedičstva aj s pomocou efektívneho využitia štrukturálnych fondov v novom programovacom období.

Umenie a štátny jazyk

Vláda SR vytvorí podmienky na stabilizáciu erbových inštitúcií v oblasti umenia a kultúrneho dedičstva, bude pokračovať v rekonštrukcii sídelných budov, modernizácii a dobudovaní technického zázemia.

Vláda SR prijme opatrenia na úpravu predmetu činnosti štátnych inštitúcií tak, aby tieto inštitúcie účinnejšie plnili svoje poslanie smerom k odbornej i širokej verejnosti. Súčasne bude hľadať možnosti na vytvorenie chýbajúcich článkov v súčasnej inštitucionálnej štruktúre kultúry na Slovensku.

Vláda SR bude hľadať účinné nástroje na zvýšenie dostupnosti umenia ako osobitého prostriedku celoživotného rozvíjania a kultivovania osobnosti s dôrazom na mladú generáciu (bezplatné dni pre deti, študentov a dôchodcov).

Vláda SR zabezpečí ochranu a rozvoj štátneho jazyka a bude dbať o posilnenie postavenia štátneho jazyka ako nástroja komunikácie a integrácie spoločnosti v súlade so zásadami nediskriminácie, aby sa zabezpečili práva príslušníkov národnostných menšín na úrovni roku 2006. Odstráni nezmyselné reštrikcie a obmedzenia v zákonoch týkajúcich sa národnostných menšín.

Médiá a audiovizia

Vláda SR zruší koncesionárske poplatky a vytvorí nový legislatívny rámec financovania, organizácie a fungovania verejnoprávnych médií s cieľom zvýšiť efektivitu ich činnosti a posilniť ich verejnoprávny charakter. Bude komplexne riešiť jednotný systém označovania televíznych programov s dôrazom na ľudskú dôstojnosť a ochranu maloletých.

Vláda SR prehodnotí uplatňovanie tlačového zákona a vykoná potrebné legislatívne zmeny, najmä zrušenie práva na odpoveď verejného činiteľa. Vláda SR transformuje Tlačovú agentúru SR. Na medzinárodnej úrovni podporí lepšiu ochranu detí pred nástrahami internetu (šikanovanie, násilie, obťažovanie, pornografia).

Vláda SR bude aj naďalej vytvárať podmienky na záchranu a obnovu audiovizuálneho dedičstva, na jeho zachovanie pre ďalšie generácie a na jeho systematické sprístupňovanie na kultúrne, vzdelávacie, prezentačné aj obchodné účely.

Znevýhodnené skupiny, cirkvi a náboženské spoločnosti

Vláda SR vytvorí podmienky pre uľahčenie prístupu ku kultúre a informáciám pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva a bude napomáhať napĺňanie ich kultúrnych potrieb a vyrovnávanie šancí v oblasti kultúry.

Vláda SR bude naďalej rozvíjať doterajšiu úspešnú spoluprácu a korektný dialóg s predstaviteľmi cirkví a náboženských spoločností a otvorí celospoločenskú diskusiu o problematike financovania cirkví.

Zahraničná spolupráca

Vláda SR vytvorí efektívny systém financovania priorít štátu v oblasti medzinárodnej kultúrnej spolupráce a prezentácie slovenskej kultúry a umenia ako súčasť komplexnej prezentácie Slovenskej republiky v zahraničí. Zároveň vytvorí podmienky na zintenzívnenie medzinárodnej mobility umelcov, kultúrnych pracovníkov a študentov umeleckých a kultúrnych odborov prostredníctvom špeciálneho grantového programu. Vláda SR podporí prípravu a realizáciu projektu Európskeho hlavného mesta kultúry Košice 2013.